

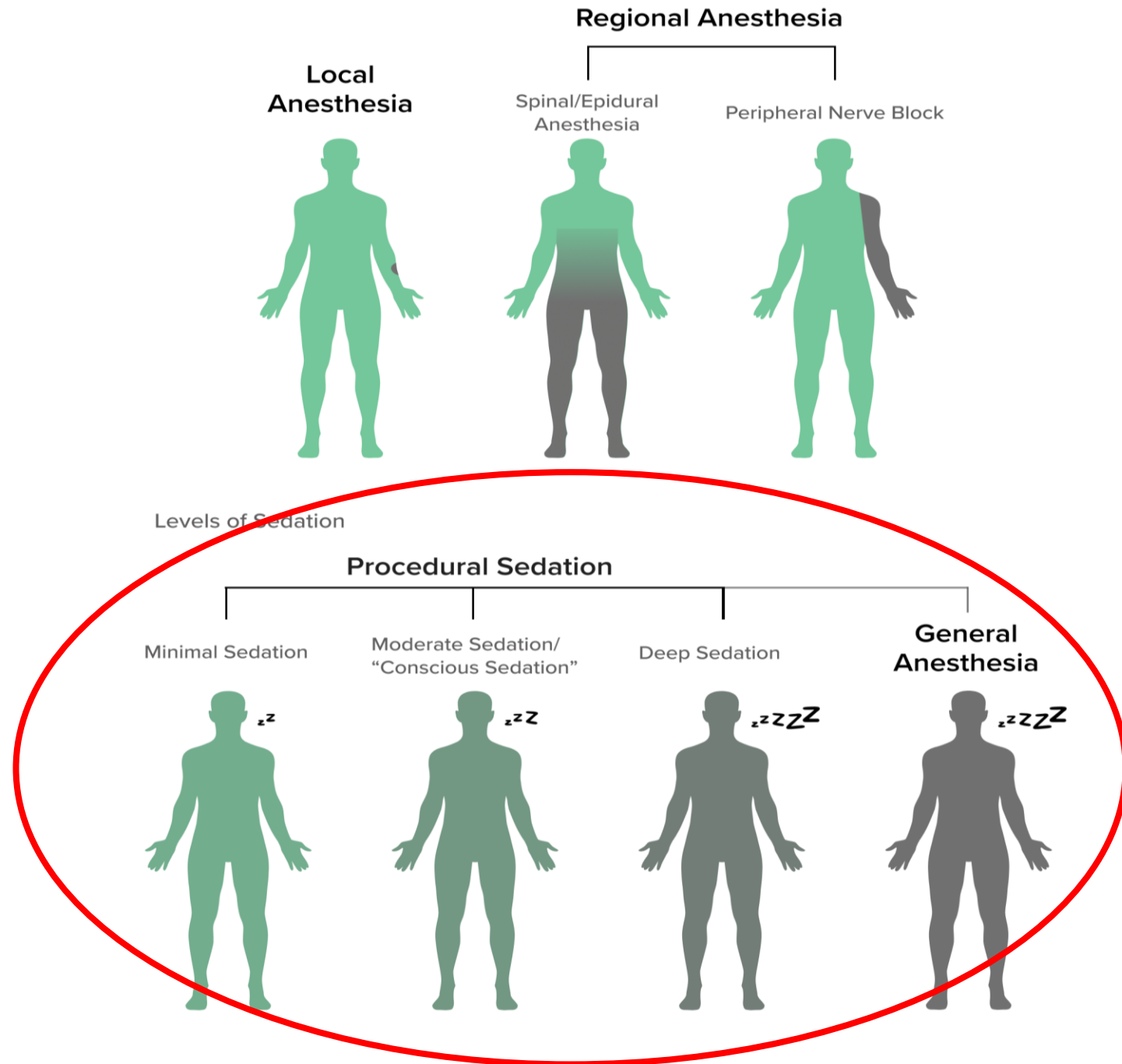
Celková anestezie, mírná a hluboká analgosedace. Jaký je rozdíl?

MUDr. Veronika Kunštátová

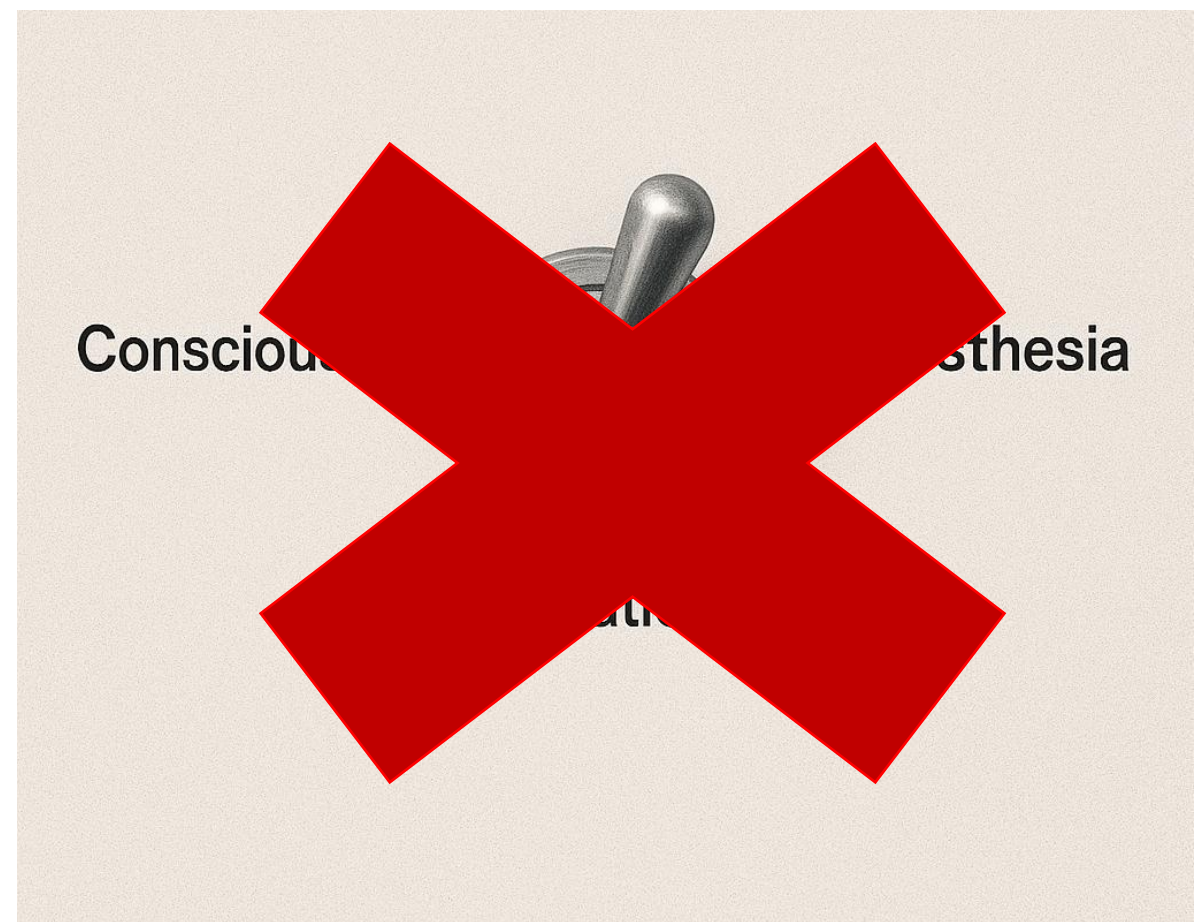
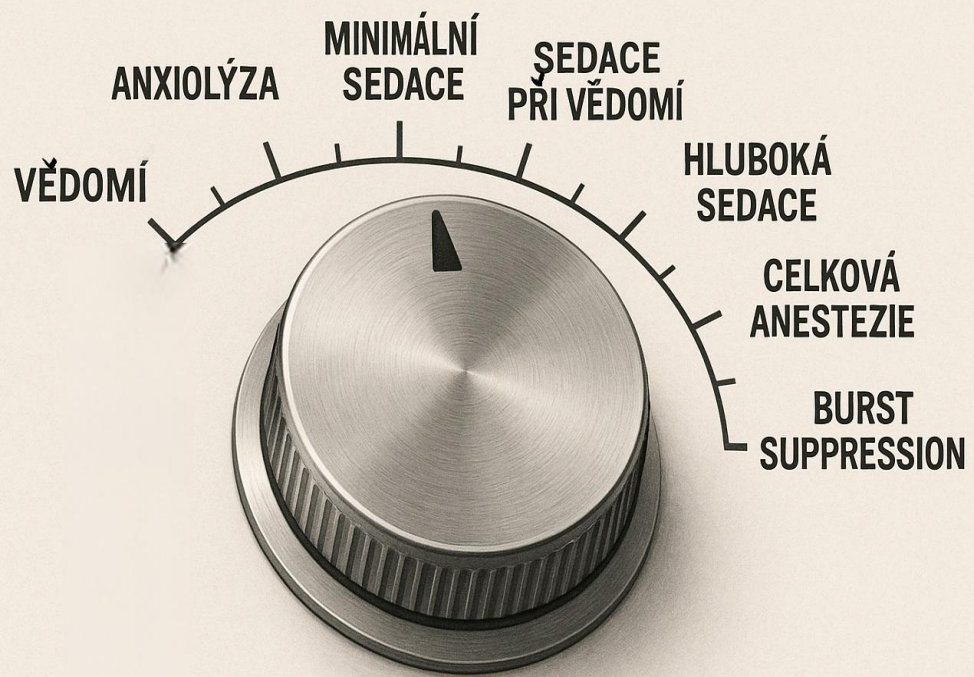
Klinika anesteziologie a resuscitace

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady

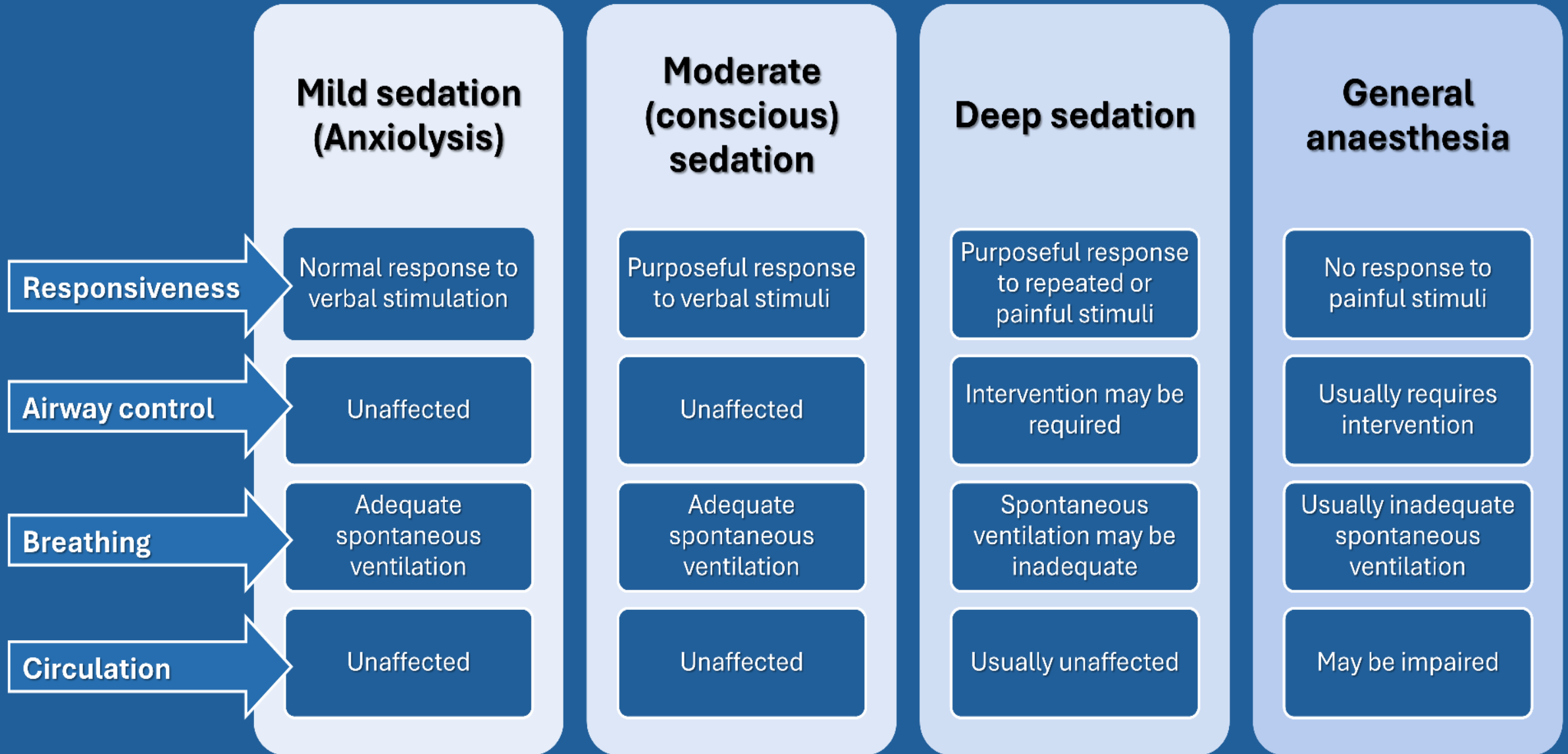
Typy „anestezie“
aneb co může
anesteziolog
nabídnout

Jedná se o kontinuum

Continuum of sedation

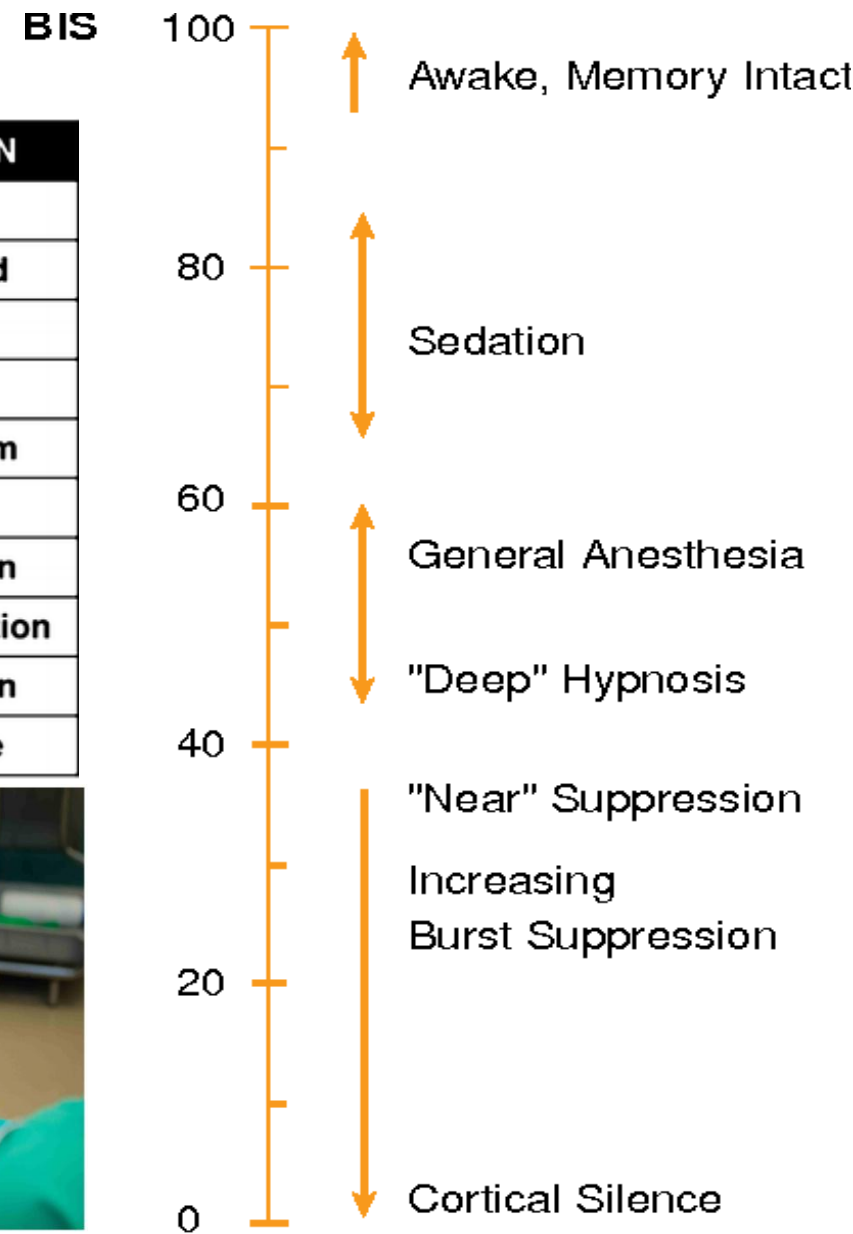

Monitorace hloubky anestezie a sedace

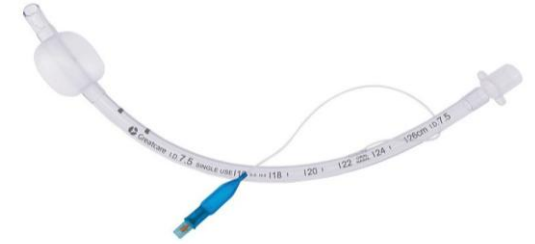
- Klinicky – nepřesné, zejména v odlišení hlubších stádií
- Monitorovací systémy odvozené z EEG a EMG
  - Bispectral index (BIS) 0-100
  - Entropie (SE) 0-91
  - Conox (qNOX) 0-99
  - Narkotrend 0-100
  - Sedline (PSI) 0-100
- Měření je nepřesné při použití Ketamin, N₂O
- Není to ukazatel analgesie ani svalové relaxace

RASS	DESCRIPTION
+4	Combative
+3	Very Agitated
+2	Agitated
+1	Restless
0	Alert and calm
-1	Drowsy
-2	Light sedation
-3	Moderate sedation
-4	Deep sedation
-5	Unarousable

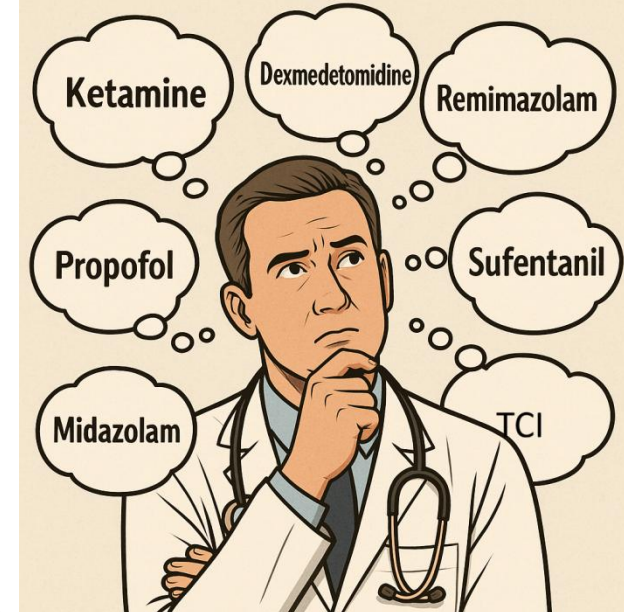
Celková anestezie

- Je charakterizována ztrátou vědomí, analgesií, amnesií na výkon a je typicky spojena s celkovou nehybností a potlačením reflexů.
  - Analgetika, anestetika ± svalová relaxancia
- Typicky zajištění DC – OTI/ SAD, UPV – řízená/podporovaná
- Vedení anestezie
  - Inhalační doplňovaná anestezie (sevofluran)
  - Totální intravenosní anestezie (TCI)
- **Rizika:** obtížné zajištění DC, poranění při zajištění DC, aspirace, hypotenze, anafylaxe, arytmie, prodloužení výkonu, agitace po výkonu, pooperační kognitivní deficit...
- **Výhody:** lepší říditelnost, větší pohodlí pro operátora, řízená výměna plynů

Sedace

- i.v., i.m., i.n., p.o.
- Kontinuálně vs. Bolusově vs. TCI
- Je velmi snadné přesáhnout požadovaný stupeň sedace
Sedace ≠ bezpečná per se
- Většinou spontánní ventilace, zachované reflexy HCD a stabilní oběh
- **Hrozí ztráta schopnosti udržet průchozí DC u rizikových pacientů (OSAS) i při velmi mělké sedaci**
- Nelze zajistit úplnou nehybnost pacienta ani úplnou záruku amnesie
- **Rizika:** desaturace, retence CO₂, aspirace, neschopnost udržet průchozí DC, hypotenze, arytmie, anafylaxe, poranění způsobená pohybem, nespokojenost operátora, agitace po výkonu
- **Výhody:** stabilnější oběh, méně invazivní, bez rizika poranění DC a plic, většinou rychlejší zotavení

Lék	Mechanismus účinku	Efekt	Výhody	Nevýhody / rizika	Poznámky pro praxi
Propofol	GABA-A agonista	Hypnóza, anxiolýza, antiemetický efekt	Rychlý nástup, krátké trvání, snadná titrace, příjemné probuzení	Hypotenze, útlum dýchání, bolest při vpichu	<u>Levný, široce dostupný, krátký poločas. Velké riziko útlumu dechu. Bezpečnější při použití TCI.</u>
Midazolam	GABA-A agonista	Anxiolýza, amnézie, mírná hypnóza	Dobrá anxiolýza, reverzibilita (flumazenil)	Akumulace, delší zotavení, synergismus s opioidy	Vhodný pro premedikaci nebo mělkou sedaci. Pozor na kumulaci u starších pacientů.
Dexmedetomidin	Selektivní $\alpha 2$ -agonista	Sedace podobná přirozenému spánku, analgezie, anxiolýza	Minimální útlum dýchání, dobrá kooperace pacienta	Bradykardie, hypotenze, pomalý nástup, drahý	Skvělý pro procedury s potřebou spontánní ventilace a menší hloubkou sedace; ideální pro kardio pacienty nebo neurodiagnostiku.
Ketamin	NMDA antagonist	Dissociativní anestezie, <u>analgezie</u> , amnézie	<u>Zachovaná ventilace, zvýšení TK a SF, bronchodilatace</u>	Halucinace, hypersalivace, neklid při probouzení	Dobře se kombinuje s propofolem či benzodiazepiny. Vhodný při hypotenzi či astmatu.
Remimazolam	Ultrakrátce působící benzodiazepin (GABA-A)	Sedace, amnézie	<u>Krátký nástup i zotavení, reverzibilita flumazenilem, stabilní hemodynamika, nižší útlum dechu</u>	Nový, vyšší cena, limitované zkušenosti	Novinka v sedacích.
Sufentanil	μ -opioidní agonista	Analgezie, mírná sedace	Velmi účinný, krátký účinek při titraci	Respirační deprese, rigidita, bradykardie	Nepoužívat samostatně k sedaci – vhodný v kombinaci s propofolem nebo midazolamem.
TCI – Target Controlled Infusion (propofol, remifentanil)	Počítačově řízená infuze s farmakokinetickým modelem	Udržuje stabilní cílovou koncentraci	Precizní titrace, stabilní úroveň sedace, predikovatelné zotavení	Potřeba TCI pumpy a znalosti modelů (Marsh, Schnider)	Vhodné pro dlouhé výkony, zvyšuje komfort a bezpečnost.

Předpoklady bezpečné sedace

- Kompetence personálu
- Dostupnost odpovídajících pomůcek
- Monitorace pacienta při i po výkonu
- Standardizovaná kritéria k ukončení monitorace příp. propuštění

Guidelines

Eur J Anaesthesiol 2018; **35**:6–24

GUIDELINES

European Society of Anaesthesiology and European Board of Anaesthesiology guidelines for procedural sedation and analgesia in adults

Jochen Hinkelbein, Massimo Lamperti, Jonas Akeson, Joao Santos, Joao Costa, Edoardo De Robertis, Dan Longrois, Vesna Novak-Jankovic, Flavia Petrini, Michel M.R.F. Struys, Francis Veyckemans, Thomas Fuchs-Buder* and Robert Fitzgerald[†]

Zásady bezpečné anesteziologické péče, ČSARIM 2017 a 2021

Kompetence personálu

- Lékař je zodpovědný nejen za samotnou sedaci a její dokumentaci, ale i za vyšetření (obtížné dýchací cesty) a poučení pacienta před výkonem (vč. režimu po propuštění z nemocnice, rizika sedace, IS)
- Sedaci může podávat sestra na pokyn lékaře
- Každý, kdo podává sedaci, by měl (*evidence B, silné doporučení*)
  - být proškolen v podávání sedace a hodnocení její hloubky
  - bezpečně ovládat zajištění dýchacích cest a ventilaci obličejovou maskou
  - být školen v rozšířené KPR
  - věnovat pozornost pouze sedaci a monitoraci pacienta
  - umět řešit komplikace analgosedace

Kdy je již potřeba anesteziolog?

- **Hluboká sedace a CA**
- ASA III a více (*evidence B, silné doporučení*)
- Těžké KV onemocnění (*evidence A, silné doporučení*)
- Prokázaná nebo suspektní OSAS (*evidence B, silné doporučení*)
- BMI nad 40 kg/m² (*evidence A, silné doporučení*)
- Věk nad 70 let (*evidence A, silné doporučení*)
- Hepatopatie, MELD ≥ 10 (*evidence A, silné doporučení*)
- CKD, eGF pod 1,0 ml/s/1,73m² (*evidence B, slabé doporučení*)

Kompetence k podání sedativ v ČR

- K procedurální sedaci registrovány:
  - midazolam, remimazolam
  - propofol a dexmedetomidin ← ty smí podávat pouze anesteziolog za trvalé monitorace, nesmí u toho provádět samotný výkon
- Ketamin - pouze k CA nebo při akutní bolesti, pouze anesteziolog, dostupnost vybavení k neodkladné resuscitaci
- Opioidy - fentanylové deriváty pouze k CA, jiné (morphin, oxykodon, nalbuphin) k léčbě silné akutní bolesti

⇒ většina léků je podávána off-label (indikace nebo neanesteziologem)

Monitorace

- Klinická - reakce na oslovení/dotyk, průchodnost DC (*evidence B, silné doporučení*)
- SpO₂ (*evidence B, silné doporučení*)
- NIBP, EKG (*evidence B, silné doporučení*)
- Kapnografie (*evidence A, silné doporučení*)
- **Je nutné** dokumentovat hodnoty vitálních funkcí před podáním léků a dále v pravidelných intervalech

Monitorace po výkonu

- Monitorace (NIBP, EKG, SpO₂) na dospávacím pokoji min. 30 minut (*evidence B, silné doporučení*)
- Ukončení nebo propuštění - např. modifikované Aldretovo skóre

Tabulka 4.3 Aldretovo skóre pro propuštění pacienta

Kritérium	Skóre	Popis
Dýchání	2	schopen zhluboka dýchat a odkašlat
	1	dyspnoe nebo mělké dýchání
	0	apnoe
Saturace hemoglobinu kyslíkem metodou pulzní oxymetrie (SpO ₂)	2	na vzduchu SpO ₂ > 92 %
	1	nutné podávání kyslíku pro SpO ₂ < 90 %
	0	SpO ₂ < 90 % i přes podávání kyslíku
Vědomí	2	bdělý
	1	probuditelný oslovením
	0	nereaguje
Oběh	2	krevní tlak 20 mmHg výchozí hodnoty
	1	krevní tlak 20–50 mmHg výchozí hodnoty
	0	krevní tlak 50 mmHg výchozí hodnoty
Aktivita	2	může hýbat všemi končetinami
	1	může hýbat dvěma končetinami
	0	nemůže hýbat žádnou končetinou

Pro propuštění je třeba skóre 9 a vyšší.

Specifické aspekty PFA a výzvy pro anesteziologa

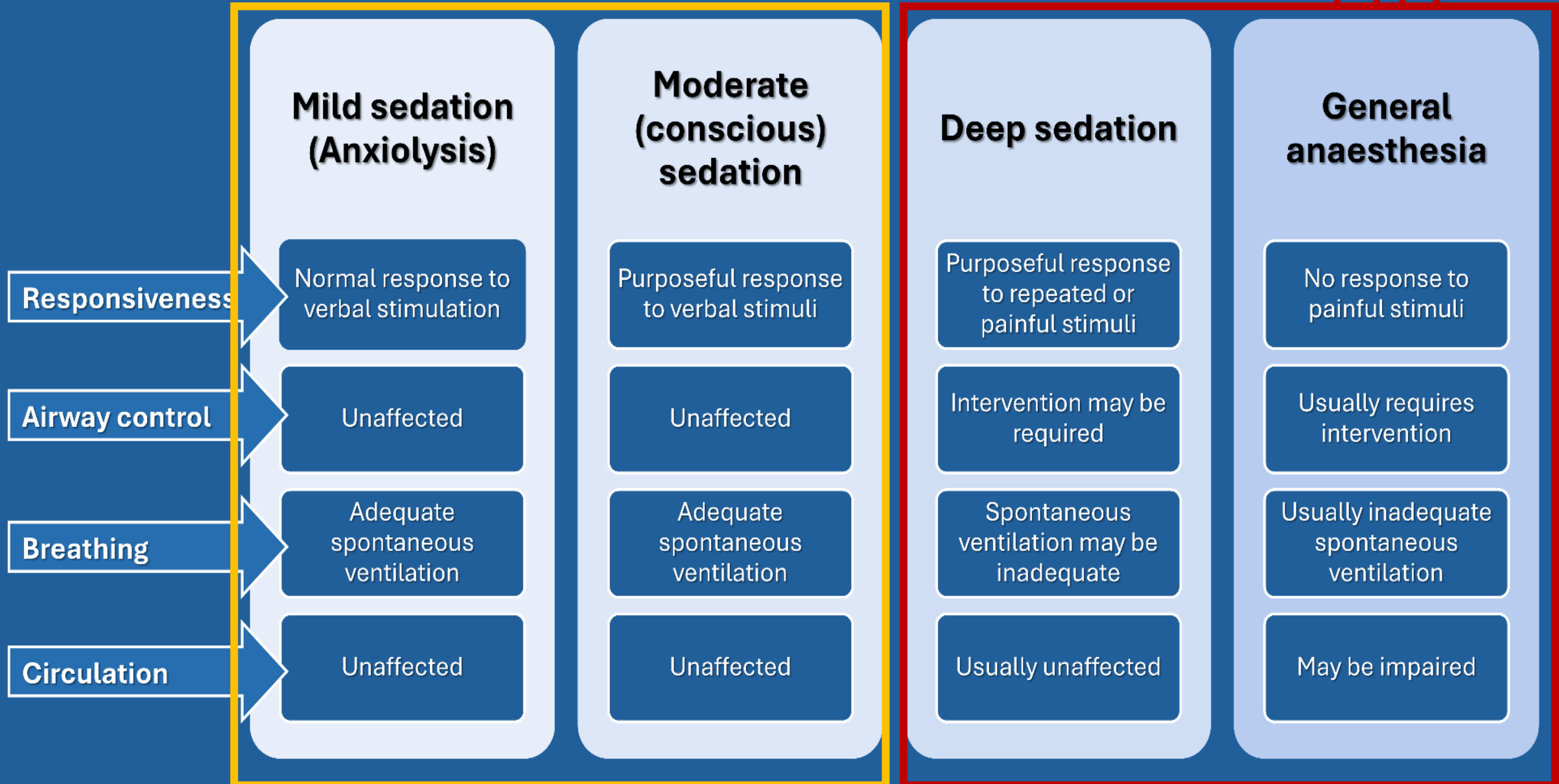
- Poměrně krátký výkon, ale může se prodloužit
- Nekonstantní bolestivost – dlouhá přípravná fáze, poté pulzy o vysoké bolestivosti – hloubka sedace musí kolísat
- Pulsy způsobují kontrakci bránice a pectorálního svalstva – interference s ventilátorem, laryngospasmus, riziko aspirace
- Vagové dráždění – bradyarytmie
- Nestabilní hemodynamika, rozvoj tachyarytmií s hypotenzí
- Horší přístup k pacientovi, vystavení radiaci, často „distanční“ pracoviště
- Nechtěný pohyb pacienta

Nutná spolupráce anesteziologa a arytmologa 😊

RFA

Continuum of sedation

PFA

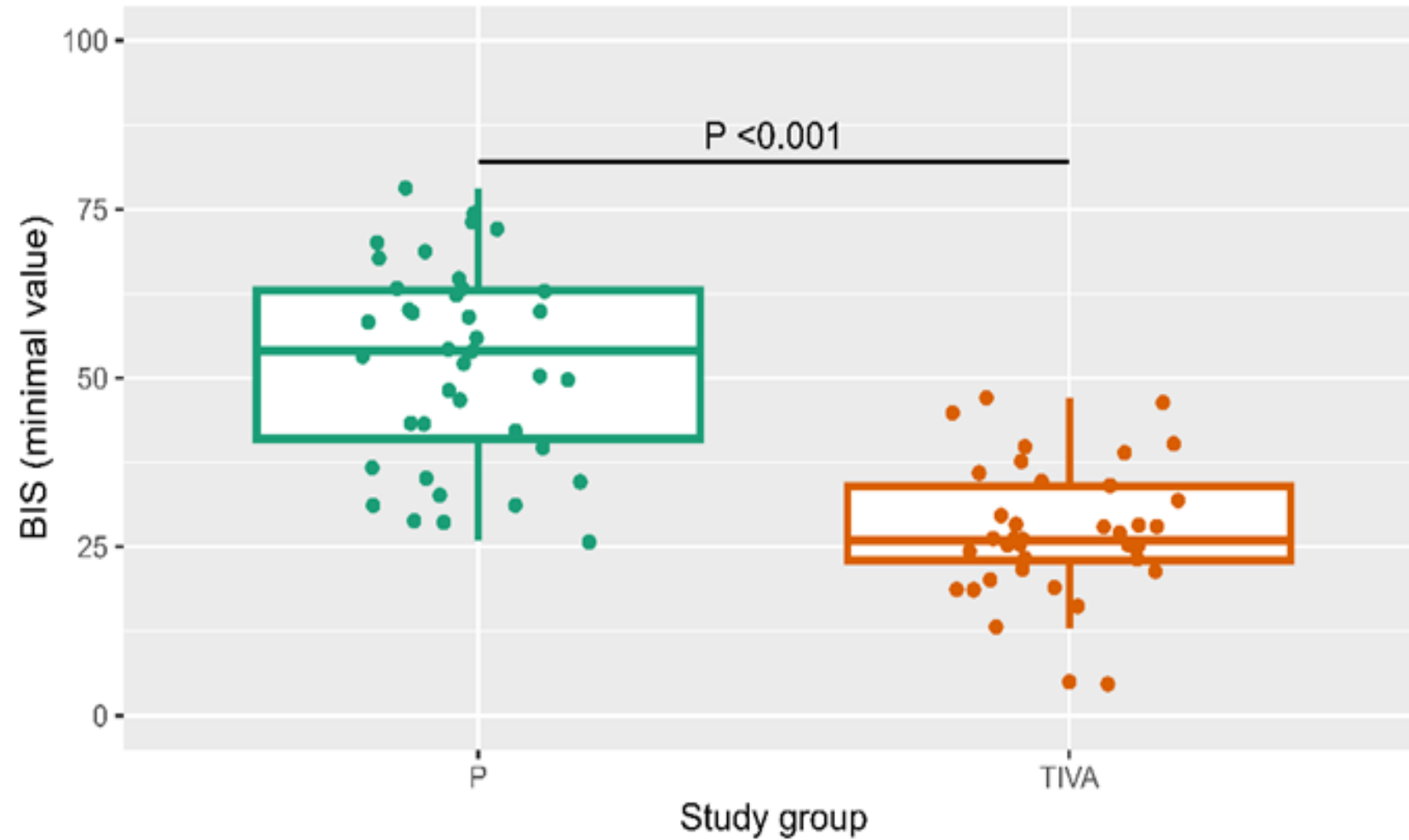

RESEARCH ARTICLE Originally Published 27 April 2025 | Check for updates

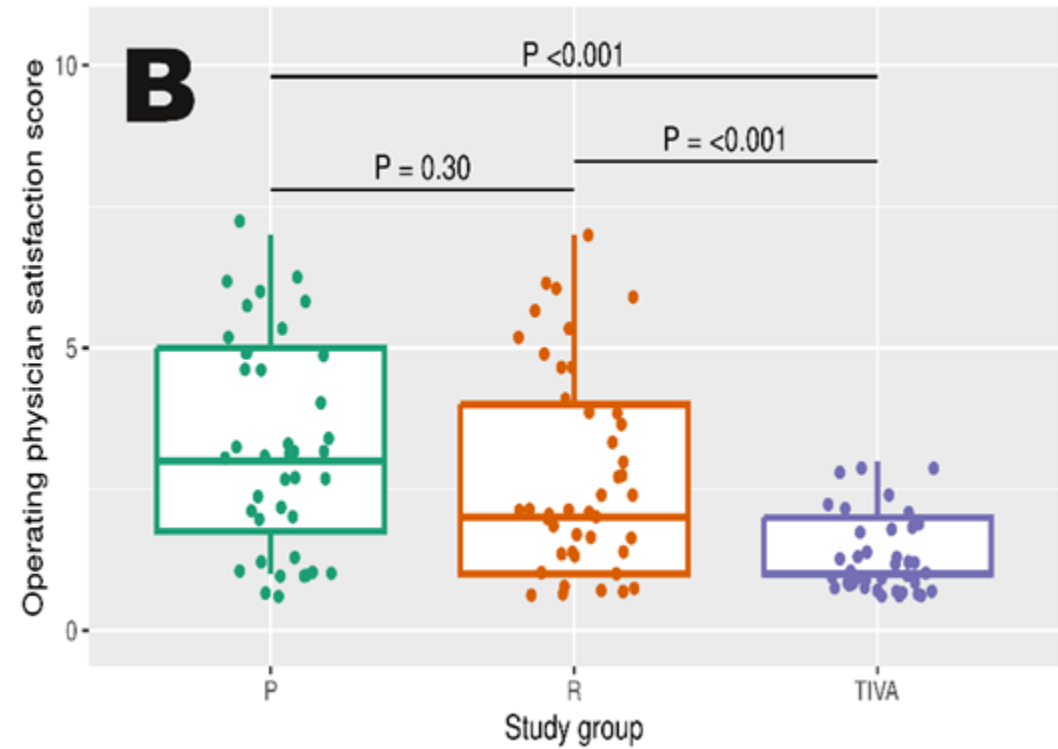
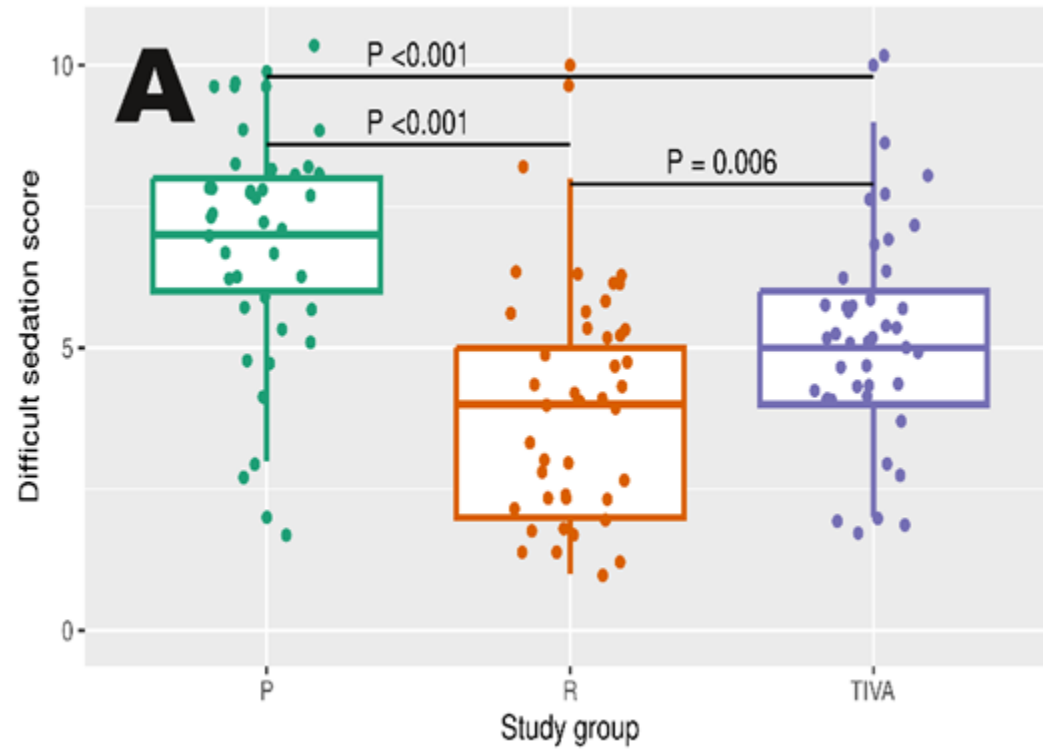
CONventional vs. Optimized PERiprocedural Analgesedation vs. Total IntraVEnous Anesthesia for Pulsed-Field Ablation: a Three-Arm Randomized Controlled Trial (COOPERATIVE-PFA)

Veronika Sochorová, Veronika Kunštátová, Pavel Osmančík , František Duška , Dalibor Heřman , Petr Waldauf , Lukáš Povišer,
Jakub Karch, Lucie Znojilová, Věra Filipcová , Jana Hozmanová, Jana Veselá , and Marek Hozman   [SHOW FEWER](#) | [AUTHOR INFO &
AFFILIATIONS](#)

BIS

Spokojenost anesteziologa a arytmologa

Take home messages

- *Sedace ≠ bezpečná per se.*
- Sedace je kontinuum a může snadno dosáhnout hlubších úrovní, než bylo zamýšleno, poskytovatel jakékoliv sedace by měl být vyškolen v řešení komplikací
- Neexistuje „bezpečná a zároveň účinná dávka“ pro všechny
  - Je nutná titrace a monitorace
- U rizikovějších pacientů a při hluboké sedaci by měl být přítomný anesteziolog
- K PFA je nutná hluboká sedace, nebo celková anestezie

Děkuji za pozornost

